

SADAKA-İ FITİR (VAROLUŞ SADAKASI)

Halk arasında fitre diye bilinen Fıtır Sadakası (sadaka-i fıtır); insan olarak yaratılmanın ve Ramazan orucunu tutup bayrama ulaşmanın bir şükrü olarak; dinen zengin olup Ramazan ayının sonuna yetişen müslümanın, belirli kimselere vermesi vacip olan bir sadakadır (Nevevî, el-Mecmû', VI, 103-105). Vacip oluşu sünnetle sabittir (Buhârî, Zekât, 70-78; Müslim, Zekât, 12-16; Ebû Dâvûd, Zekât, 18; İbn Mâce, Zekât, 21).

Kişi, kendisinin ve küçük çocuklarının fitrelerini vermekle yükümlüdür. Hz. Peygamber, köle-hür, büyük-küçük, kadın-erkek her müslümana fitrenin gerektiğini ifade etmiştir. (Ebû Dâvûd, Zekât, 20).

Fıtır Sadakası hicret'in ikinci senesinde zekât farz olmadan önce vacip olmuştur. Akıl ve bulûğ şart değildir. Akıl hastalarının ve delilerin velileri onların mallarından fıtır sadakası verirler. Ramazanda oruç tutmamış olanlar da Fıtır Sadakası verirler.

Sadaka-i Fıtırın edasının vakti, bayram namazı vaktine kadardır. Ancak Fıtır Sadakasının vacip olma zamanı Ramazan bayramının birinci günü olmakla birlikte, bayramdan önce de verilebilir. Hatta bu daha faziletlidir. Bununla birlikte, bayram günü veya daha sonra da verilebilir. Ancak bayram namazından önce verilmesi müstehap kabul edilmiştir.

Şâfiî Mezhebinde ise; fitreyi meşru bir mazeret bulunmadıkça bayramın birinci gününün gün batımından sonraya bırakmak haramdır. Fitreyi Ramazan'ın ilk günlerinde vermek te caizdir (Nevevî, el-Mecmû', VI, 128).

Fitrenin hedefi, bir fakirin içinde yaşadığı toplumun hayat standardına göre bir günlük yiyeceğinin karşılanması, böylece bayram sevincine iştirak etmesine katkıda bulunmaktır.

Günümüzde Fıtır Sadakası miktarının belirlenmesinde, kişinin bir günlük (iki öğün) normal gıda ihtiyacını karşılayacak miktar ölçü alınmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığımız 2020 yılı Ramazan ayı fitresini bu şartlar ölçüsünde 27 TL olarak belirlemiştir.

Kişi dinen zengin sayılanlara , usûlüne (anne, baba, dedeler ve nineler), fûrûuna (çocuk ve torunlar) ve eşine fıtır sadakası veremez. Fitreler bir fakire verilebileceği gibi, birkaç fakire de dağıtılabilir. (Mergînânî, el-Hidâye, II, 224). Ancak bir kişiye verilen miktar bir fitreden az olmamalıdır.

Emrullah SAVAR
Din Hizmetleri Uzmanı